

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่องปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอเมือง จังหวัด จันทบุรี

3.1 ขอบเขตการวิจัย

3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ทำการศึกษเกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาที่สังกัด สำนักงาน กศน. เพื่อการค้นพบปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

3.1.2 วิธีวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

การเก็บข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลจากภาคสนาม ดังนี้

1) รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องตามประเด็นที่กำหนดไว้ โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) ในการศึกษาข้อมูลทางเอกสารจะกระทำก่อนที่จะเข้าไปเก็บข้อมูลภาคสนาม และในขณะระหว่างเก็บข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลที่ทำการศึกษา ได้แก่ เอกสารงานวิจัยต่าง ๆ จากห้องสมุดข้อมูลจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ

2) รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายด้วยวิธีสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured Interview) สำหรับข้อมูลพื้นฐาน และคำถามที่ตั้งไว้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview) ในการเก็บข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงของแต่ละสถานการณ์

3) ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในช่วง เดือน ตุลาคม 2562

4) ขอบเขตพื้นที่

ผู้วิจัยได้เลือกพื้นที่ทำการศึกษา จากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในเขตจังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling Method) ได้แก่ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี

5) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

คือ ครู กศน.ตำบล สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี จำนวน 11 คน จาก 11 ตำบล ดังนี้

5.1) นางศิริญา ป้องเรือ	กศน.ตำบลท่าช้าง
5.2) นางสาวอุบล อยู่เกษม	กศน.ตำบลคลองนารายณ์
5.3) นางสาวกิตติยา ขำวงษ์	กศน.ตำบลหนองบัว
5.4) นางสาวกมลลักษณ์ อุทัยรัมย์	กศน.ตำบลคมบาง
5.5) นางสาวปรีศนา นรากร	กศน.ตำบลบางกะจะ
5.6) นางสาวสยมพร สุขคง	กศน.ตำบลเกาะขวาง
5.7) นางสาวสุภาพร อภิญ	กศน.ตำบลแสง
5.8) นายศรีณยพงศ์ ชติยะนนท์	กศน.ตำบลวัดใหม่
5.9) นายอนุสรณ์ พัฒนพานิช	กศน.ตำบลพลับพลา
5.10) นายศุภชัย สุดประเสริฐ	กศน.ตำบลตลาด
5.11) นางสาวขวัญดี ตุงคะสูต	กศน.ตำบลจันทนิมิต

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบ สัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง การตรวจสอบข้อมูลใช้กระบวนการ Index of objective congruence (IOC) ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการผู้มีความเชี่ยวชาญ 3 คน โดยเครื่องมือที่จะนำไปใช้ต้องได้รับการ ให้นำหนักความน่าเชื่อถือจากคณะกรรมการร้อยละ 50 ขึ้นไป

แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลเฉพาะและข้อมูลที่สามารถกำหนดคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ล่วงหน้า และแบบสัมภาษณ์ชนิดไม่มีโครงสร้างเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อคิดเห็นและประเด็นปลีกย่อยที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่ และสถานการณ์ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ ตามบริบทของ กศน.ตำบลทั้ง 11 ตำบลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ทำให้มาได้ซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลายในมิติต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์โดยตั้งคำถามให้ครอบคลุมและตอบใจวัตถุประสงค์ของงานวิจัยโดยแนวคำถามจะเป็นเพียงแนวทางเดียวกัน แต่การสัมภาษณ์จะเน้นการพูดคุยแลกเปลี่ยนเพื่อสร้างความคุ้นเคย ไม่เหมือนกับการตอบแบบสอบถามที่ให้ตอบคำถามเป็นข้อๆ โดยแนวคำถามของผู้วิจัยแบ่งได้ดังนี้

ประเด็นที่ 1

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับอายุ สถานภาพ ตำแหน่งงาน และระยะเวลาที่ได้ปฏิบัติงานมา

ประเด็นที่ 2

สภาพปัจจุบันของนักศึกษา มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

สภาพปัจจุบันครูผู้สอน มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
 สภาพปัจจุบันของนโยบายผู้บริหาร มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
 สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอน มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
 สภาพปัจจุบันของสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ มีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง
 กระบวนการตั้งแต่ก่อนรับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนจนถึงหลังจบการศึกษามีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง

ประเด็นที่ 3

ปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

เพื่อนำข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ ผู้วิจัยพยายามเป็นผู้ที่จะสังเกต รับฟัง และถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับทุกข้อมูลทุกแง่มุมตามที่ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลอยู่ในพื้นที่ ณ ทุกช่วงเวลาที่ได้อยู่กับกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มนี้ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นบทสัมภาษณ์นั้นคือส่วนสำคัญในการวิเคราะห์และถอดรหัสอันจะนำไปสู่การตีความต่อปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้

3.2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนแรกเป็นการรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ทำการศึกษา ขั้นที่สองเป็นการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลตามสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยความมุ่งหมายของการวิจัยเป็นหลักเพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา กศน. โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) การสำรวจเอกสารและพื้นที่วิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ซึ่งเป็นการศึกษาผ่านเอกสาร บทความ งานวิจัย รายงานวิชาการ ค้นคว้าแนวทฤษฎี ในการวิเคราะห์ข้อมูล รวมไปถึงเอกสารของสำนักงานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัยของ อำเภอเมืองจันทบุรี หรือเอกสารข่าวของระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยครอบคลุมถึงตารางการเรียนหรือกิจกรรมของนักศึกษา เช่น กิจกรรมนอกสถานที่อันทำให้เกิดคุณประโยชน์แก่นักศึกษา เป็นต้น

2) การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้าง ในการเก็บข้อมูลภาคสนามจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ผู้วิจัยลงพื้นที่สัมภาษณ์ ครู กศน. ตำบลต่างในเขต อำเภอเมืองจันทบุรี โดยใช้คำถามให้ครอบคลุมเจาะลึกในประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ภายใตกรอบแนวทางการสัมภาษณ์ ได้แก่ สภาพปัจจุบันของนักศึกษา ครูผู้สอน ผู้บริหาร การจัดการเรียนการสอน สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ กระบวนการตั้งแต่ก่อนรับสมัครนักศึกษาเข้าเรียนจนถึงหลังจบการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.2.3 การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1) ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการจำแนกข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสัมภาษณ์ โดยยึดหลักเกณฑ์ตามความมุ่งหมายของ การวิจัยเป็นหลัก

2) ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมทางภาคสนามผู้วิจัยทำการถอดเทปสัมภาษณ์ และการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง หากตรวจสอบข้อมูลดังกล่าวแล้ว หากพบว่าข้อมูลที่ยูวิจัยได้มา ยังขาดความชัดเจนหรือไม่ครบถ้วนผู้วิจัยจะกลับไปสัมภาษณ์ซ้ำในประเด็นเดิม เพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของข้อมูล การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษา และการสัมภาษณ์แบบสามเส้า (Triangulation) คือ จัดข้อมูลประเภทเดียวกันที่ได้จากแหล่งข้อมูลต่างกัน พื้นที่ต่างกัน ไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน เพื่อเปรียบเทียบลักษณะร่วม หรือความแตกต่างขององค์ความรู้เดียวกันในบริบทที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน

3) ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัยตามวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ อธิบายสิ่งที่เป็น นามธรรมและข้อมูลจากการศึกษา และสัมภาษณ์ ตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น โดยแบ่งรายละเอียดออกเป็นหัวข้อย่อยตามปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาของนักศึกษา กศน. แล้วจึงนำมาวิเคราะห์โดยวิธีอุปนัยให้ปรากฏผลเป็นองค์รวมอีกครั้ง

4) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำข้อมูลจากเอกสาร และข้อมูลภาคสนามที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้มาซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจำแนกเพื่อจัดหมวดหมู่ตามประเด็นที่ศึกษา สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ทำการตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์หาค่าความถี่ แล้วนำข้อมูลหาข้อสรุป

5) การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปของการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จำแนกประเด็นเนื้อหาตามปัจจัย